

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. AYSU BANKOĞLU'NA AİT 7/41255 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Zirai mücadele uygulamalarında kullanılan bitki koruma ürünlerinin kullanımına ilişkin veriler, Bakanlığımız internet sayfasında her yıl “Resmî Tarımsal İlaç İstatistikleri” başlığı altında yayımlanmaktadır. (<https://www.tarimorman.gov.tr/GKGM/Menu/115/>)

Söz konusu veriler ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu ile de paylaşılmaktadır.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve ilgili Yönetmelikler, AB mevzuatına uyumlu olarak hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur. Denetim ve kontrol mekanizmaları AB standartlarındadır. Gıda işletmelerine yönelik risk esaslı denetim sistemi geliştirilmiş ve uygulanmaktadır. Denetim ekiplerinin eğitimi düzenli olarak yapılmakta, AB standartlarına uygun denetim yöntemleri kullanılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından taze meyve ve sebzede tarladan sofraya güvenilir gıdayı temin etmek amacıyla hasat öncesi ve sonrasında, piyasaya arz edilmiş ürünlerde pestisit kalıntı kontrolüne ilişkin olarak yıllık gıda numune alma planı, bitkisel ürünler denetim programı her yıl revize edilerek uygulanmaktadır.

Resmi kontroller “İşletmelerin Riske Dayalı Denetim Sıklığının Belirlenmesi Prosedürü” çerçevesinde belirlenmekte olup herhangi bir risk durumunda bu sıklık artmaktadır. Bu doğrultuda, sektör bazında denetim sıklığı 1 ay ile 1 yıl arasında değişmekte olup her işletme yılda en az bir kez denetlenmektedir.

Denetim ve kontrollerde “Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği”nde belirtilen maksimum kalıntı limitlerinin üzerinde pestisit kalıntısı çıkması ya da tavsiye dışı pestisit kullanımının tespit edilmesi durumunda ürünler imha edilmekte veya uygunluk sağlanana kadar hasat geciktirilmektedir.

Ülkemiz mevzuatına uygun olmadığı tespit edilen ürünler nedeniyle gıda işletmesine ve birincil üreticiye 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” kapsamında yasal işlem uygulanmaktadır.

Bitkisel üretimde kimyasal mücadeleye alternatif yöntemlerin yaygınlaştırılması, pestisitlerin mevzuat doğrultusunda kullanılması ve etkin denetimi ile kalıntının önlenmesi amacıyla Kalıntı Eylem Planı (2022-2027) uygulamaya konulmuştur.

Bakanlığımızca uluslararası standartlar doğrultusunda pestisit kullanımına alternatif yöntemlerin kullanılması, çevre dostu mücadele yöntemlerinin yaygınlaştırılması amacıyla Entegre Zararlı Yönetimi (IPM), Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi (EKÜY) projeleri teşvik ve tavsiye edilmekte olup, bu yönde eğitim, proje ve kontrol faaliyetleri yürütülmektedir. Pestisit kullanımına alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerini kullanan üreticilere destekleme ödemesi yapılmaktadır.

Bitki Koruma Ürünlerinin (BKÜ) izlenebilir bir sistemle hatalı ve gereğinden fazla kullanımının önlenmesi amacıyla; bu ürünlerin reçetelendirilmesi (E-Reçete), satışı, uygulanması ve kaydedilmesi (E-Üretici Kayıt Defteri) aşamaları, Bakanlığımız üretici kayıt sistemleri [Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS), Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi (TUKAS), Kayıtlı Otomasyonlu Bitki Üretim Kayıt Sistemi (KOBÜKS) vb.] ile elektronik ortamda entegre edilerek B-REÇETE Sistemi oluşturulmuştur.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bu sistemle, BKÜ'lerin alan ve ürüne göre kontrollü kullanımı sağlanacak; riskli aktif ve ürünlerde E-Reçete ile E-Üretici Kayıt Defteri uygulamaları başlatılarak kalıntı önlenecek ve izlenebilirlik sağlanacaktır.

Bakanlığımızca 2026 yılında bitki koruma ürünlerinin uygulanmasına ilişkin mevcut kayıt ve izleme uygulamaları, elektronik ortamda yürütülecek şekilde yeniden düzenlendi. Bu kapsamda, üreticiler tarafından satın alınan ve uygulanan bitki koruma ürünleri ile bitkisel ürünlere ait hasat bilgilerinin, bitkisel ürün ve parsel bazlı olarak elektronik ortamda kaydedilmesini ve izlenmesini sağlayan B-Reçete Takip Sistemi uygulamaya alınmıştır.

Pestisitlerin insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkilerini azaltmak amacıyla, Bakanlığımız koordinasyonunda üniversiteler ve özel sektör işbirliği ile özellikle stratejik ürünlerde zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemleri, feromon ve tuzak kullanımı teşvik edilmekte; faydalı böcek üretimi, feromon ve tuzak geliştirme ile yerli ve milli çevre dostu bitki koruma ürünleri geliştirme çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda her yıl ortalama 250 proje gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda stratejik ürünlerde zarar yapan Kahverengi kokarca ile mücadele kapsamında yumurta parazitoiti olan *Trisolcus japonicus* olmak üzere birçok zararlı için doğal düşman üretimi gerçekleştirilmektedir.

Süne zararlısına karşı geliştirilen “Tahmin Uyarı Sistemi” ile ilaçlamaya gerek olup olmadığı ve en uygun ilaçlama zamanları belirlenerek gereksiz ilaçlama engellenmiştir.

Üzümün ana zararlısı olan salkım güvesi ve zeytinde zeytin sineği mücadelesinde kullanılmak üzere feromon ve tuzak geliştirilmiştir.

Özellikle turuncgil yetiştiriciliğinde Akdeniz meyvesineği ve zeytin yetiştiriciliğinde zeytin sineği mücadelesinde kullanılmak üzere yerli ve milli imkânlarla geliştirilmiş olan böcek cezbedicisi ZİRAY Bakanlığımız bünyesinde üretilmekte ve ülke tarımımızın hizmetine sunulmaktadır.

Fusarium spp., ve *Macrophomina phaseolina* gibi hastalık etmenleri ile batı çiçek tripsi, yeşil kurt, domates güvesi ve iki noktalı kırmızı örümcek gibi zararlılara karşı da biyopestisit üretimi için araştırmalar devam ettirilmektedir.

Bitki sağlığı araştırmaları alanındaki faaliyetler ve bu kapsamda yürütülen projeler ile hem ihracat hem de iç tüketim ürünlerinde gıda güvenliği ve güvenilirliğinin artırılması hedeflenmektedir.